

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА

Р.М.ЛІТНАРОВИЧ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
наукових семінарів:
«Основи наукових досліджень»
для магістрантів факультету Кібернетики

Рівне, 2011

УДК 378.147

Літнарівч Р.М. Тестові завдання наукових семінарів
«Основи наукових досліджень» для магістрантів
факультету Кібернетики. МЕГУ, Рівне, 2011,- 20 с.

Litnarovich R.M. To the test of task of scientific seminars of
«Basis of scientific researches» for Master's degree preparation
of faculty of Cybernetics. IEGU, Rivne, 2010,- 20 p.

Приведені матеріали тестових завдань наукових
семінарів «Основи наукових досліджень» для магістрантів
факультету Кібернетики.

Ключові слова: наукові дослідження, тести, критерії

Приведены материалы тестовых заданий научных
семинаров «Основы научных исследований» для
магистрантов факультета Кибернетики.

Ключевые слова: научные и исследования, тесты,
критерии

Materials of test tasks of scientific seminars are resulted
« Bases of scientific researches » for Master's degree
preparation of faculty of Cybernetics

Keywords : scientific researches, tests, criteria

Відповідальний за випуск:

Й.В.Джунь, доктор фізико-математичних наук, професор

© Літнарівч Р.М.

1. Чи є **наука** особливою формою людської діяльності яка склалася історично і має своїм результатом цілеспрямовано відібрані факти, гіпотези, теорії, закони і методи дослідження на основі яких виявляються суттєві, найбільш важливі сторони та закономірності розвитку природи, суспільства і мислення : (- Ні), (= Так), (- Частково).

2. Чи являються **системою наукових знань**: теорія, закони, гіпотези, поняття, наукові методи: (- Ні), (= Так), (- Частково).

3. Чи являється **науковою діяльністю** : постановка (виникнення) проблеми, побудова (залучення) гіпотез, створення і впровадження нових методів дослідження, узагальнення результатів: (- Ні), (= Так), (- Частково).

4. Чи отримує наука **основний продукт** лише по завершенні науково-дослідницького циклу у вигляді законів і теорій: (- Ні), (= Так), (- Частково).

5. Чи становить **головна мета науки** – отримання нових знань і використання їх у практичному освоєнні світу: (- Ні), (= Так), (- Частково).

6. Чи являються **функціями науки** – призначення, роль наукового пізнання. Чи виділяють описову, прогностичну, проективно-конструкторську (технологічну) і інші функції: (- Ні), (= Так), (- Частково).

7. Чи становить **першим етапом еволюції науки**-наука античного світу: першооснова хімії, основи математики, астрологія, астрономія, логіка і психологія, зоологія і ботаніка, мінералогія і географія, естетика і політика та інш.: (- Ні), (= Так), (- Частково).

8. Чи становить **другим етапом еволюції науки** - фундаменталізація науки: фізико-математичні, біосистеми та медицина, технології та виробництво. Економіка та інш.: (- Ні), (= Так), (- Частково).

9. Чи становить **третім етапом еволюції науки** – система наукових знань (створення наукових шкіл) : (- Ні), (= Так), (- Частково).

10. Чи являється **шляхом створення наукової теорії**: інформаційний пошук, науковий пошук, аналіз та синтез, методологія, наукова ідея, гіпотеза, експеримент, практична перевірка, формулювання понять, принципів, категорій: (- Ні), (= Так), (- Частково).

11. Чи забезпечує **теорія** : узагальнення предметно-практичної діяльності людей, яке створює систему, де визначальному елементу субординаційно підпорядковані всі інші, що пояснюють виникнення, взаємозв'язки, сутність і закономірність розвитку об'єкта дослідження: (- Ні), (= Так), (- Частково).

12. Чи забезпечує **наукова ідея** якісний стрибок думки, який є новим поясненням або змінює уявлення про певні факти чи явища: (- Ні), (= Так), (- Частково).

13. Чи становить **принцип** головне , вихідне положення наукової теорії, що виступає як перше і найабстрактніше визначення ідеї, як початкова форма систематизації знань: (-Ні), (=Так), (-Частково).

14. Чи становить **категорія** найбільш загальні, фундаментальні поняття , які відбивають найбільш суттєві, всезагальні властивості явищ дійсності і пізнання: (-Ні), (=Так), (-Частково).

15. Чи становить **методологія** філософське вчення про методи пізнання і перетворення дійсності, застосування принципів світогляду до процесу пізнання і духовної творчості, синтез природно-наукових і філософських знань: (-Ні), (=Так), (-Частково).

16. Чи становить **гіпотеза** науково обгрунтоване припущення, яке висувається для пояснення будь-якого процесу у первинному формулюванні, але після перевірки

може виявитися істинним або хибним: (-Ні), (=Так), (-Частково).

17. Чи становить **експеримент** найбільш загальний емпіричний метод пізнання, який не лише включає спостереження і вимірювання, а й здійснює перестановку, зміну об'єкта дослідження, виявляє вплив одного фактора на інший: (-Ні), (=Так), (-Частково).

18. Чи йде **розвиток науки** від збирання фактів, їх вивчення і систематизації, узагальнення зв'язаної, логічно структурної системи наукових знань, яка дозволяє пояснити відомі факти і передбачити нові: (-Ні), (=Так), (-Частково).

19. Чи може бути **об'єктом дослідження** об'єкт матеріального світу, явище, їх якості, зв'язок між явищами та якостями тощо, на які направлено дослідження: (-Ні), (=Так), (-Частково).

20. Чи становить **предмет дослідження** методологічну характеристику дослідження; усе те, що знаходиться в межах об'єкту дослідження: (-Ні), (=Так), (-Частково).

21. Чи становить **мета наукового дослідження** досягнення основного результату на основі всебічного, достовірного вивчення об'єкта дослідження, його структури, характеристик, зв'язків на основі розроблених в науці принципів і методів пізнання, а також впровадження їх у практику діяльності і отримання відповідного ефекту: (-Ні), (=Так), (-Частково).

22. Чи полягають **емпіричні пізнавальні завдання у науковому дослідженні** у відборі і ретельному вивченні фактів: (-Ні), (=Так), (-Частково).

23. Чи полягають **теоретичні пізнавальні завдання у науковому дослідженні** у відтворенні механізму явищ або процесів, що дає можливість пояснити встановлені факти: (-Ні), (=Так), (-Частково).

24. Чи вирішуються **логічні пізнавальні завдання у науковому дослідженні** при побудові теорії і розробці гіпотези, коли мають задовольнятися логічні гносеологічні вимоги: (-Ні), (=Так), (-Частково).

25. Чи складається **класифікація наукових досліджень**: залежно від джерел фінансування, за тривалістю розробки, за видами досліджень, за ступенями важливості для економіки, за сферою використання результатів, за методами досліджень, за місцем проведення, за складом досліджуваних якостей об'єкта: (-Ні), (=Так), (-Частково).

26. Чи класифікуються наукові дослідження **залежно від джерел фінансування** на держбюджетні (фінансуються з бюджету) і госпрозрахункові (фінансуються за договорами із замовниками): (-Ні), (=Так), (-Частково).

27. Чи класифікуються наукові дослідження **за сферою використання** на фундаментальні і прикладні: (-Ні), (=Так), (-Частково).

28. Чи класифікуються наукові дослідження **за видами дослідження** на пошукові, науково-дослідні і науково-виробничі: (-Ні), (=Так), (-Частково).

30. Чи класифікуються наукові дослідження **за тривалістю розробок** на довгострокові (більше одного року) і короткострокові (протягом одного року): (-Ні), (=Так), (-Частково).

31. Чи класифікуються наукові дослідження **за складом досліджуваних якостей об'єкта** на комплексні і диференційовані: (-Ні), (=Так), (-Частково).

32. Чи класифікуються наукові дослідження **за методами дослідження** на теоретичні, теоретико-експериментальні, експериментальні: (-Ні), (=Так), (-Частково).

33. Чи класифікуються наукові дослідження за **місцем проведення** на лабораторні і виробничі: (-Ні), (=Так), (-Частково).

34. Чи класифікуються наукові дослідження за **ступенем важливості для економіки** на замовлення міністерств, відомств, установ, підприємств та інш. і за планом або ініціативою університету чи кафедри: (-Ні), (=Так), (-Частково).

35. Чи ґрунтується **теоретичне дослідження** на використанні логічних і математичних методів та засобів пізнання і його результатом є встановлення нових залежностей, якостей закономірностей: (-Ні), (=Так), (-Частково).

36. Чи являється **теоретико-експериментальне дослідження** теоретичним дослідженням, яке пов'язане одночасно з дослідною перевіркою виявлених якостей, залежностей, закономірностей або перевірки висунутих раніше теоретичних положень: (-Ні), (=Так), (-Частково).

37. Чи являється **експериментальне дослідження** – дослідженням, яке проводиться в конкретних об'єктах з метою виявлення нових якостей, залежностей, закономірностей або перевірки висунутих раніше теоретичних положень: (-Ні), (=Так), (-Частково).

38. Чи являється **науковий напрямок** сферою дослідження наукового колективу, який упродовж відповідного часу розв'язує ту чи іншу проблему і, як правило, складає тему докторської дисертації: (-Ні), (=Так), (-Частково).

39. Чи визначає **тема** наукове завдання, яке охоплює визначену галузь наукового дослідження: (-Ні), (=Так), (-Частково).

40. Чи являється **одним із основних критеріїв вибору теми наукового дослідження АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ** – необхідність, невідкладність її розробки для

потреб розвитку науки, держави, галузі, підприємства тощо: (-Ні), (=Так), (-Частково).

41. Чи являється **одним із основних критеріїв вибору теми наукового дослідження НОВИЗНА**: (-Ні), (=Так), (-Частково).

42. Чи являється **одним із основних критеріїв вибору теми наукового дослідження ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ**: (-Ні), (=Так), (-Частково).

43. Чи являється **одним із основних критеріїв вибору теми наукового дослідження ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ**: (-Ні), (=Так), (-Частково).

44. Чи являється **одним із основних критеріїв вибору теми наукового дослідження ЕФЕКТИВНІСТЬ**: (-Ні), (=Так), (-Частково).

45. Чи являється **одним із основних критеріїв вибору теми наукового дослідження ВІДПОВІДНІСТЬ ТЕМАТИЧНІЙ СПРЯМОВАНОСТІ НАУКОВОЇ РОБОТИ університету, кафедри, колективу**: (-Ні), (=Так), (-Частково).

46. Чи розглядається в **ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОМУ ОБҐРУНТУВАННІ ТЕМИ (основні розділи) 1 РОЗДІЛ** – причина розробки теми, підґрунтя для її виконання: (-Ні), (=Так), (-Частково).

47. Чи розглядається в **ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОМУ ОБҐРУНТУВАННІ ТЕМИ (основні розділи) 2 РОЗДІЛ**-короткий літературний огляд з визначенням досягнутого рівня досліджень і отриманих результатів: постановка невирішених питань, обґрунтування актуальності, значимості і важності роботи: (-Ні), (=Так), (-Частково).

48. Чи розглядається в **ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОМУ ОБҐРУНТУВАННІ ТЕМИ (основні розділи) 3 РОЗДІЛ**- висновок про доцільність і

необхідність виконання науково-дослідної роботи: (-Ні), (=Так), (-Частково).

49. Чи є **ЗБИРАННЯ ФАКТІВ** однією з найважливіших складових частин наукового дослідження. Факти збираються відповідно до висунутої наукової проблеми, але самі по собі вони не становлять основу наукового дослідження. На перших етапах дослідження факти потрібні для висування робочої гіпотези: (-Ні), (=Так), (-Частково).

50. Чи є **РОБОЧА ГІПОТЕЗА** – висловлене дослідником обґрунтоване припущення, вірогідна причина виникнення фактів, які спостерігаються: (-Ні), (=Так), (-Частково).

51. Чи є **ГІПОТЕЗОЮ** лише таке припущення, яке не суперечить усім науково встановленим припущенням і закону у даній галузі науки: (-Ні), (=Так), (-Частково).

52. Чи **вірогідність істинності висловленого припущення** повинна бути обґрунтована: (-Ні), (=Так), (-Частково).

53. Чи становить **головне завдання гіпотези** – розробити такі об'єктивні зв'язки і співвідношення, що є визначальними для явища, що вивчається: (-Ні), (=Так), (-Частково).

54. Чи мають бути необхідними **ВИМОГАМИ ДО ГІПОТЕЗИ** – перевіряємість, прогнозованість, спільність для явищ, одного класу, логічна несуперечливість: (-Ні), (=Так), (-Частково).

55. Чи проходить **процес розвитку гіпотези чотири стадії** – висування, формулювання, доведення, результати доведення: (-Ні), (=Так), (-Частково).

56. Чи є **висування гіпотез** – вивченням об'єкта дослідження, нагромадженням теоретичних і емпіричних знань і обґрунтуванням на їх основі припущення про

можливість одержання нових знань про нього: (-Ні), (=Так), (-Частково).

57. Чи є **ВИСУВАННЯ ГІПОТЕЗИ вивченням об'єкта дослідження** у виробничих умовах, за літературними джерелами, передбаченням можливості здобуття нових знань: (-Ні), (=Так), (-Частково).

58. Чи є **ФОРМУЛЮВАННЯ ГІПОТЕЗ** визначенням методів дослідження і системи доказів: висування і обґрунтування гіпотези, визначення методів дослідження гіпотез, вибір доказів: (-Ні), (=Так), (-Частково).

59. Чи є **ДОВЕДЕННЯ ГІПОТЕЗ** у процесі дослідження і експериментування, їх уточнення і коригування: дослідженням гіпотез, експериментальною перевіркою результатів дослідження гіпотез, уточненням і корегуванням попередніх гіпотез: (-Ні), (=Так), (-Частково).

60. Чи **РЕЗУЛЬТАТИ ДОВЕДЕННЯ ГІПОТЕЗ** доповнюються новими припущеннями або відкидаються, змінюються новими гіпотезами або перетворюються у достовірне знання: (-Ні), (=Так), (-Частково).

61. Чи **ГІПОТЕЗА** чітко формулюється у письмовій формі: (-Ні), (=Так), (-Частково).

62. Чи **ГІПОТЕЗИ** виникають у процесі розвитку науки і перетворюються у достовірні положення наукової теорії лише тоді, коли практика підтверджує їх конкретними результатами добутими на основі цієї системи: (-Ні), (=Так), (-Частково).

63. Чи забезпечують **основні форми науково-дослідної роботи (на прикладі вищого навчального закладу)** при вивченні курсу «Основи наукових досліджень» засвоєння методики досліджень на практичних та семінарських заняттях: (-Ні), (=Так), (-Частково).

64. Чи забезпечують **основні форми науково-дослідної роботи (на прикладі вищого навчального закладу)** при вивченні курсу «Основи наукових досліджень» **виконання конкретної науково-дослідної роботи:** формування теми та її мети; загальне ознайомлення з проблемою; складання плану-перспективу і загального календарного плану виконання НДР; ознайомлення і реферування літературних джерел; підготовка реферату (звіту, наукової записки) з теми досліджень: (-Ні), (=Так), (-Частково).

65. Чи забезпечують **основні форми науково-дослідної роботи (на прикладі вищого навчального закладу)** при вивченні курсу «Основи наукових досліджень» **доповіді, виступи на конференціях, засіданнях наукових гуртків та семінарах, публікації** тощо : (-Ні), (=Так), (-Частково).

66. Чи забезпечують **основні форми науково-дослідної роботи (на прикладі вищого навчального закладу)** при вивченні курсу «Основи наукових досліджень» написання курсових робіт, передбачених навчальним планом : (-Ні), (=Так), (-Частково).

67. Чи забезпечують **основні форми науково-дослідної роботи (на прикладі вищого навчального закладу)** при вивченні курсу «Основи наукових досліджень» виконання науково-дослідної роботи у період проходження виробничої практики: (-Ні), (=Так), (-Частково).

68. Чи забезпечують **основні форми науково-дослідної роботи (на прикладі вищого навчального закладу)** при вивченні курсу «Основи наукових досліджень» підготовку і написання реальної дипломної роботи на матеріалах конкретної організації: (-Ні), (=Так), (-Частково).

69. Чи забезпечують **основні форми науково-дослідної роботи (на прикладі вищого навчального закладу)** при вивченні курсу «Основи наукових досліджень» впровадження результатів науково-дослідної роботи (НДР) у практику: (-Ні), (=Так), (-Частково).

70. Чи складає **СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ НДР У ВНЗ на рівні університету:** ректор, рада з науково-дослідної роботи студентів: проректор з наукової роботи, заступники деканів, провідні викладачі, студенти і вчена рада вищого навчального закладу: (-Ні), (=Так), (-Частково).

70. Чи складає **СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ НДР У ВНЗ на рівні факультету:** декан, рада факультету з науково-дослідної роботи студентів: заступники деканів, заступники завідувачів кафедр, провідні викладачі, студенти і вчена рада факультету вищого навчального закладу (-Ні), (=Так), (-Частково).

71. Чи складає **СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ НДР У ВНЗ на рівні кафедр:** завідувач кафедри , заступники завідувача кафедри, викладачі, студенти і засідання кафедри : (-Ні), (=Так), (-Частково).

72. Чи **НАУКОВА РАДА З НДР** планує науково-дослідну роботу; розглядає та затверджує плани з НДР факультетів та кафедр; заслуховує та затверджує звіти факультетів та кафедр; розробляє пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення форм і методів організації НДР; організовує і забезпечує участь у наукових конференціях, семінарах, конкурсах тощо; веде облік і звітність з науково-дослідної роботи; пропагує досвід НДР; сприяє впровадженню результатів наукових розробок в практику: (-Ні), (=Так), (-Частково).

73. Чи **входить в розробку комплексної програми наукових досліджень у ВНЗ :** програма наукових досліджень факультету; програма наукових досліджень

кафедри; індивідуальні плани викладачів; індивідуальні плани студентів: (-Ні), (=Так), (-Частково).

74. Чи зараховуються **результати наукової діяльності: у викладачів** – при конкурсному обранні, присвоєні вчених звань та ін.- у студентів – при вступу до магістратури, аспірантури: (-Ні), (=Так), (-Частково).

75. Чи становить **МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ** – прийом або сукупність прийомів, які використовуються для досягнення цілей, тобто отримання нових знань чи їх поглиблення: (-Ні), (=Так), (-Частково).

76. Чи класифікуються **МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ** на : загальнонаукові, конкретно-наукові (емпіричні), теоретичні, методичні прийоми: (-Ні), (=Так), (-Частково).

77. Чи представляють **ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ МЕТОДИ: аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, моделювання, абстрагування, конкретизацію, системний аналіз:** (-Ні), (=Так), (-Частково).

78. Чи є **АНАЛІЗ**-метод дослідження, який включає в себе вивчення предмета за допомогою мисленого або практичного розчленування його на складові елементи (частини об'єкта, його ознаки, властивості, відношення): (-Ні), (=Так), (-Частково).

79. Чи є **СИНТЕЗ**- (від грец. Synthesis – поєднання, з'єднання складання)- метод вивчення об'єкта у його цілісності, у єдиному і взаємному зв'язку його частин: (-Ні), (=Так), (-Частково).

80. Чи є **ІНДУКЦІЯ** (від лат.induction – наведення, побудження – метод дослідження, при якому загальний висновок про ознаки множини елементів виводиться на основі вивчення цих ознак у частині елементів однієї множини: (-Ні), (=Так), (-Частково).

82. Чи є **ДЕДУКЦІЯ** (від лат.deduction – виведення)-

метод логічного висновку від загального до окремого, тобто спочатку досліджується стан об'єкта в цілому, а потім його складові елементи : (-Ні), (=Так), (-Частково).

83. Чи є **АНАЛОГІЯ**- метод наукового дослідження завдяки якому досягається пізнання одних предметів і явищ на основі їх подібності з іншими: (-Ні), (=Так), (-Частково).

84. Чи є **МОДЕЛЮВАННЯ** – метод наукового пізнання, що ґрунтується на заміні предмета або явища, які вивчаються на їх аналог, модель, що містить істотні риси оригіналу: (-Ні), (=Так), (-Частково).

85. Чи є **АБСТРАГУВАННЯ (від лат.abstrahere – відволікати)** – метод відволікання, який дає змогу переходити від конкретних питань до загальних понять і законів розвитку : (-Ні), (=Так), (-Частково).

86. Чи є **КОНКРЕТИЗАЦІЯ (від лат.concretus – густий, твердий)**- метод дослідження предметів у всій різнобічності їх, у якісній багатосторонності реального існування на відміну від абстрактного вивчення предметів: (-Ні), (=Так), (-Частково).

87. Чи є **СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ** методом вивчення об'єкта дослідження як сукупності елементів, що утворюють систему.У наукових дослідженнях він передбачає оцінку поведінки об'єкта як системи з усіма факторами, які впливають на його функціонування: (-Ні), (=Так), (-Частково).

88. Чи є одним із **ТЕОРЕТИЧНИХ МЕТОДІВ:** формалізація, гіпотетичний метод,

аксіоматичний метод, створення теорій: (-Ні), (=Так), (-Частково).

• 89. Чи є **ФОРМАЛІЗАЦІЯ**(від лат. formula – форма, певне правило) – метод дослідження об'єктів, подання їх елементів у вигляді спеціальної символіки : (-Ні), (=Так), (-Частково).

90. Чи є **ГІПОТЕТИЧНИЙ МЕТОД** (від грец. *hipotheticos* – побудований на гіпотезі) ґрунтується на гіпотезі, науковому припущенні, висунутому для пояснення будь-якого явища, яке потребує перевірки та теоретичного обґрунтування, щоб стати достовірною науковою теорією : (-Ні), (=Так), (-Частково).

91. Чи **АКСІОМАТИЧНИЙ МЕТОД** передбачає використання аксіом, що є доведеними науковими знаннями, які застосовуються у наукових дослідженнях у вигляді відправних початкових положень для обґрунтування нової ідеї: (-Ні), (=Так), (-Частково).

92. Чи **МЕТОД СТВОРЕННЯ ТЕОРІЙ-** є метод узагальнення результатів дослідження, знаходження загальних закономірностей у поведінці об'єктів, що вивчаються, а також поширення результатів дослідження на інші об'єкти і явища, які сприяють підвищенню надійності проведеного експериментального дослідження : (-Ні), (=Так), (-Частково).

94. Чи є **МЕТОДИЧНИМИ ПРИЙОМАМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**: спостереження; експеримент; розрахунково-аналітичні, документалістики впровадження результатів у практичну діяльність: (-Ні), (=Так), (-Частково).

95. Чи залежить **аксіоматизація знань**, а відтак і достовірність наукової теорії від виявлення

причинних зв'язків явищ у методології наукових досліджень: (-Ні), (=Так), (-Частково).

96. Чи за часом **причина завжди передує наслідку**, а наслідок настає в результаті дії певних причин: (-Ні), (=Так), (-Частково).

97. Чи **МЕТОД ПОДІБНОСТІ** ґрунтується на висновках про подібність порівнюваних причин або наслідків. Цей метод застосовується у наукових дослідженнях у випадках, коли необхідно визначити причину будь-якого явища, що виникає за різних умов, але при наявності спільних для всіх явищ обставин. Якщо для двох або більше випадків досліджуваного явища спільна лише одна обставина, то ця обставина і є причиною цього явища: (-Ні), (=Так), (-Частково).

98. Чи **МЕТОД РОЗРІЗНЕННЯ** застосовується тоді, коли досліджуване явище у одних випадках настає (присутнє) , а в інших подібних умовах не настає (відсутнє). Тому всі досліджувані обставини при використанні цього методу ґрунтуються лише навколо двох випадків: перший – коли досліджуване явище настає та другий – досліджуване явище не настає. Якщо випадок у якому досліджуване явище настає, і випадок, у якому це явище не настає, у всьому подібні, за винятком однієї обставини, то це єдина обставина, в чому вони відрізняються між собою, і є причиною досліджуваного явища: (-Ні), (=Так), (-Частково).

99. Чи **МЕТОД СУПУТНИХ ЗМІН** застосовується у дослідженнях у тих випадках, коли існує тісний внутрішній зв'язок причин і наслідків, де вони однозначно пов'язані між собою. Якщо виникнення або зміна попереднього явища щоразу викликає виникнення або зміну іншого,

супутнього йому явища, то перше з них і є причиною другого явища: (-Ні), (=Так), (-Частково).

100. Чи **МЕТОД ЗАЛИШКІВ** застосовується в разі дослідження складного комплексу попередніх обставин, де одна частина компонентів цього комплексу вже вивчена, а інша підлягає вивченню. Якщо встановлено, що причиною частини складного досліджуваного явища не служать відомі попередні обставини, крім однієї з них, то можна припустити, що обставина і є причиною частини досліджуваного явища: (-Ні), (=Так), (-Частково).

Руслан Миколайович Літнарівч
кандидат технічних наук, доцент

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
наукових семінарів:
«Основи наукових досліджень»
для магістрантів факультету Кібернетики

ФАКУЛЬТЕТ КІБЕРНЕТИКИ

КАФЕДРА МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

**Комп'ютерний набір, верстка, редагування
і макетування та дизайн в редакторі
Microsoft® Office® Word 2003
Р.М.Літнарівч
Відповідальний редактор Й.В. Джунь
Підп.до друку 11. 12. 2010 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетн.№1.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнограф. Тираж 300 пр.
Редакційно-видавничий центр «Тетіс»
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
Імені академіка Степана Дем'янчука
33027 Рівне , Україна
Вул..С.Дем'янчука, 4, корпус 1
Телефон : (+00380) 362 23 – 73 – 09
Факс :(+00380) 362 23 – 01 – 86
E-mail:mail@regi.rovno.ua**

